

FOND HVARSKOG POVIJESNOG KAZALIŠTA ANALITIČKI INVENTAR ARHIVSKIH DOKUMENATA VEZANIH ZA HVARSKO KAZALIŠTE

U tekstu se donosi analitički inventar arhivskih dokumenata vezanih za hvarsko kazalište pohranjenih u fondu Hvarskog povijesnog kazališta u Muzeju hvarske baštine u Hvaru.

Ključne riječi: Hvarsko povijesno kazalište; arhiv; inventar; hvarski Arsenal; Hvar

Muzej hvarske baštine od samih osnutaka ulagao je velike napore na održavanju i prezentaciji, a posebno na potrebi sanacije hvarskog Arsenala i Kazališta. Taj je rad rezultirao objedinjavanjem predmeta, umjetnina, arhiva, nacрта, knjiga, fotografija i ostale dokumentacije u jedinstveni kazališni fond. Zapaženi rezultat ovog rada bila je izložba „Hvarski Arsenal i Kazalište - kontinuitet i obnova“, postavljena u Galeriji Arsenal 2003. g, potom u galeriji Konzervatorskog ureda u Splitu, te u Etnografskom muzeju u Zagrebu i galeriji ARS u Milanu. Izložbu je realizirao Muzej hvarske baštine pod pokroviteljstvom hrvatskog ureda za UNESCO, a u suradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova RH, Ministarstvom za javne radove..., Ministarstvom kulture, Gradom Hvarom, Županijom splitsko-dalmatinskom, Turističkom zajednicom Grada Hvara. Kustos izložbe bila je Mirjana Kolumbić. Na obradi materijala radili su: dr. Marin Zaninović i dr. Mithad Kozličić, akademik Tonko Maroević i Nikola Batušić, arh. Goran Nikšić i Egon Lokošek, ing. Nives Lokošek, profesori: Mirjana Kolumbić, Milan Lakoš, Veljko Barbieri, Tin Kolumbić i Miroslav Katić. Cilj izložbe bio je predstaviti povijest i sadašnjost ovog spomenika i potaknuti njegovu obnovu, što je i postignuto. Od tada do danas traje proces sanacije i restauracije objekta. Arhivski fond kazališta nastao je od dokumenata iz pozicija: Mali fondovi (MF) 3A, Arhiv Boglić-Božić Hvar (ABB), Fond Đina Novaka (ĐN), Fond Bučić (FB) te Fond Kasandrić (FK), svi smješteni u Muzeju hvarske baštine (MHB). Fond je formiran između 2007. i 2011. godine. Sadržava građu nastalu između 17. i 20. stoljeća. Dokumenti su napisani najviše na talijanskom i hrvatskom jeziku, iako ima i nekoliko svezaka dokumenata na njemačkom jeziku.

Kazališni fond je objedinjen i pohranjen u Muzeju hvarske baštine od strane potpisane kustosice. Pored arhivskih materijala kojeg inventar donosimo u nastavku, fond čine još:

2. Planovi i nacrti
3. Rukopisi
4. Knjige iz fonda Bučić i MHB
5. Libreta iz fonda Bučić i MHB
6. Plakati, prospekti, pozivnice
7. Fotografije
8. Predmeti i umjetnine

Svi navedeni fondovi, osim fonda fotografija, pohranjeni su i inventarizirani. Fond fotografija, koji čini oko 950 predmeta, još je u obradi (inventarizaciji).

1. Dokumenti složeni kronološkim redom vezani za povijest nastanka hvarskog kazališta

- 1.1.** 1331. g. Obrazac zakletve nadstojnika hvarskog Arsenala (prijepis iz 19.st. iz hvarskog Statuta iz navedene godine, tiskanog 1643.g.). *MF, 3A.*
- 1.2.** 25. VI. 1552. Pred predstavnicima Općine obvezuje se majstor Nikola Staničić da će za gradnju Arsenala u Hvaru izraditi klesano kamenje te podignuti vapnenicu na Pelegrinu. Prijepis iz 19.st. *MF, 3A.*
- 1.3.** Dokument iz 1676. g. iz arhiva Boglić-Božić, restauriran i pohranjen u Muzeju hvarske baštine. Dokument govori o popravcima u hvarskom kazalištu, nabavi brokava i materijala za popravak pozornice. Troškovi popravka imaju se platiti od *Collegetto alle spese* - Mali odbor za troškove, „kako se plaćalo i prije“. Dokument od velike važnosti koji dokazuje da je u prostoru prvog kata Arsenala postojalo kazalište nakon 1612. godine. *ABB, IX., 33.*
- 1.4.** 19. XI. 1801. g. Pokrajinska uprava Dalmacije i Albanije odgovara Općini Hvar: Daje se suglasnost općini da kontaktira Rinalda Simonića- konzervatora kazališta - da prostor koji je služio vojnoj svrsi bude preuređen za priredbe. Arhiv Đina Novaka (dalje ĐN).
- 1.5.** 29. XII. 1802. Upotreba kazališta i za priredbe. *ĐN.*
- 1.6.** 18. X. 1802. g. Rinaldo Simonich piše svom prijatelju gospodinu Pietru Cresscinu, kojeg naziva „ virtuoznim graditeljem našeg kazališta“. *FK.*
- 1.7.** 22. VIII 1803. g. Pravilnik kazališnog društva iz iste godine. *FB, fasc. VI.*
- 1.8. a.** Molba Vladi za verifikaciju Kazališnog društva sa popisom članova.
b. Pravilnik Kazališnog društva iz 1803. g. Restaurirani originalni dokument iz pozicije *MF, 3A.*

- c. Prijepis Pravilnika iz 1803, sačinjen temeljem protupožarnih protokola iz 1881. i 1884. g.
 - d. Prijevod Pravilnika kazališnog društva 1803. i dopisa uz, preveo Đino Novak.
 - e. Prijevod Pravilnika iz 1803. g. na mašini, preveo Đino Novak.
- 1.9. Obnovitelji hvarskog kazališta, preko suca-upravnika (općinskog poglavara) Joakima Jakše, mole 14. V. 1803. g. vladu u Zadru da odobri pravilnik Kazališnog društva, koje bi se brinulo o istom kazalištu. Vlada odobrava pravilnik 5. VII. 1803.
- 1.10. 24. X. 1807. g. dok. naslovljen Padre Stimatis. Spominje se izvještaj o kazalištu Ljubić i Vechietti. Kazalište je bilo otvoreno svaki dan. Komentira se slaba koordinacija sa vojnom upravom, koja se ne brine za kazalište i za rješavanje pitanja smještaja nekih stvari iz kazališta, te pronalaska neke sobe u vezi koje se spominje časna majka samostana. U potpisu Pietro. *FB, fasc. V.*
- 1.11. III. 1809. potpisani Gio. Smirich, vlasnik lože br. 12. u kazalištu, u nazočnosti bilježnika, prodaje svoju ložu gospodinu Giovanniu Desecco.
- 1.12. 19. XII 1819. g. Troškovnik restauracije kazališta iz kojeg je vidljivo da je te godine naslikana freska na začelnom zidu pozornice. *FB, fasc. XII.*
- 1.13. 6. IV. 1823. g. Preturi hvarskoj. Opširan spis u kojem se navode dokumenti iz 1803. i 1804. po kojima se kazalište koristi za priredbe i za djelovanje dramskih diletanata. Problem je u nerazjašnjenim odnosima sa vojnom upravom. U potpisu načelnik Boglić.
- 1.14. 16. VI. 1823. g. Gospodin Alviž Boglić, predsjednik Kazališnog društva, obrazlaže upotrebu prostora kazališta koji je i restauriran za tu svrhu.
- 1.15. 19.V. 1823. g. Naslovljeno Mjesnoj vojnoj upravi i predsjedniku Kazališnog društva - obavijest o recitalu, koji će se održati tu večer. Spominje se prostor ispod kazališta u „tzv. Arsenalu“. *FB, fasc. X., 14.*
- 1.16. 1829. g. traži se dozvola za jednu priredbu u kazalištu. *DN, fasc. 1.*
- 1.17. 29. V. 1836. Obavijest o održavanju kantate u Kazalištu u čast carskog rođendana. U potpisu Petar Kasandrić. *FK, 7.*
- 1.18. 1836. g. Libreto za operu „Norma“ (Teatro di Lesina). Restaurirano. *MF, 3A.*
- 1.19. 1866. g. Nikola Samohod moli dozvolu za krabuljne plesove u kazalištu. *MF, 3A.*
- 1.20. 1867. g. Molba za održavanje nekoliko krabuljnih plesova u kazalištu. *MF, 3A.*
- 1.21. II. 1868. g. Vicko Kovačević moli da se odobri održavanje dviju *cavalchina* i dva krabuljna plesa u kazalištu. *MF, 3A.*
- 1.22. 1880. g. Šime Marchi traži dozvolu za krabuljni ples u kazalištu. *MF, 3A.*
- 1.23. 1881. g. Zadar, zapisnik komisije o stanju u teatru. *DN, fasc. 1.*
- 1.24. Zapisnik 1881. u hvarskom kazalištu. Prisutni: Biagio Klačak - javni delegat, Luigi Bucchich - načelnik, Nicolo Marchi, Gregorio Bucchich - ispred hvarskog kazališta, Simone Desecco - restaurator. Dogovoreni nužni radovi na osiguranju kazališta od požara. Izgrađen komin - peć za spremanje jela i pića. *DN, fasc. 1.*

- 1.25.** 1881. g. upozorenje o stanju teatra. *DN, fasc. 1.*
- 1.26.** 4 dopisa uvezana koncem i plombirana pečatnim voskom: 1881. g., oštećenja, uređivanje, održavanje kazališta, bez značajnih intervencija u interijer; 1884. g., kazališno društvo tvrdi da je kazalište u stanju da se mogu održavati priredbe; 1888. g., unesene bačve s vodom na pozornicu kao protupožarna mjera. Zatvaranje kazališta zbog loše protupožarne zaštite; 1. XII. 1888., Luigi Boglić izvješćuje Općinu o inspekciji, koja je istražila stanje kazališta i poduzela potrebne mjere. *DN, fasc. 1.*
- 1.27.** 1882. g. Francesco Oreb traži dozvolu za ples u kazalištu u karnevalu. *MF, 3A.*
- 1.28.** 1882. g. Traži se dozvola za izvođenje jedne marionetske priredbe, *DN, fasc. 1.*
- 1.29.** 1883. g. Giorgio Kovačić traži dozvolu za ples u kazalištu. *MF, 3A.*
- 1.30.** Kazališno društvo 1884. oko potpisivanja ugovora za popravak loža. *MF, 3A.*
- 1.31.** 1884. g. dio nekog ugovora oko komisije za radove u kazalištu (zadnja stranica). U potpisu za Društvo predsjednik Sim. Desseco, za grad Tončić. *MF, 3A.*
- 1.32.** 1884. g. Nota Kazališnom društvu da omogući 5 priredaba u kazalištu glumačkom društvu koje vodi Emilio Boccolini. *MF, 3A.*
- 1.33.** 1884. g. Nota Vlade u Zadru upravi Kazališnog društva - 4 lista uvezana koncem - dva dopisa: 1. Određuje se da komisija obiđe kazalište i utvrdi stanje sigurnosti; 2. Nota Općini o opasnosti od požara u kazalištu, zabrani pušenja i osnivanju komisije za pregled objekta, a u vezi s dopisom iz 1881.g., koji je na to upozoravao. *MF, 3A.*
- 1.34.** 1884. g. dokument 7b: rasvjeta u kazalištu, komin dok. 7c, izvješće komisije o protupožarnim mjerama u kazalištu. *DN, fasc. 1.*
- 1.35.** 1884. g. Nota vladi u Zadru u vezi s kazalištem. *DN, fasc. 1.*
- 1.36.** 1884. g. Kazališnom društvu za potpisivanje ugovora oko uređenja kazališta, komisija za pregled radova. *DN, 1*
- 1.37.** 1885. g. Molba Kazališnog društva da za vrijeme karnevala održi 6 maskiranih balova u Kazalištu od 29. siječnja do 15. veljače 1885. g. *MF, 3A.*
a. 16 priredbi Kazališnog društva. *DN, fasc. 1.*
- 1.38.** 1888. g. Nota - dostavlja se kopija Statuta kazališnog društva radi prijave na Katastar. *DN, fasc. 1.*
- 1.39.** 1888. g. Molba za tri predstave u kazalištu. *DN, fasc. 1.*
- 1.40.** 1888. g. Izvješće o potrebnim zahvatima za protupožarnu zaštitu teatra. *DN, fasc. 1.*
- 1.41.** 1888. g. i 1889. g. Nova komisija za teatar. *DN, fasc. 1.*
- 1.42.** 1888. g. oko protupožarnih mjera i sigurnosti kazališta, *DN, fasc. 1.*
a. 1888. g. Copia - nužni zahvati u teatru.
- 1.43.** 1889. g. Kazališno društvo (predsjednik L. Bučić) 6. VII. 1889. g. požuruje kod namjesništva odgovor na upit od 1. XII 1888. g. protiv odluke Kotarskog poglavarstva od 12. XI. 1888. g., kojim se zabranjuje daljnje korištenje hvarskog kazališta. *DN, fasc. 1.*
- 1.44.** 1890. g. Dok. na njemačkom jeziku. *DN, fasc. 1.*

- 1.45. 1890. g. Komisija za pregled radova izvršenih u kazalištu : lože, krov, stube, vrata
- 1.46. 1890. g. Plaćanje obveza za radove u kazalištu. *DN, fasc. 1.*
- 1.47. 1890. g. Četiri dokumenta na njemačkom; 1900. g., dva dokumenta na njemačkom. *DN*
- 1.48. 1890. g. Sastanak Kazališnog društva. *DN.*
- 1.49. 1890. g. U vezi s inženjerom za pregled kazališta, *DN.*
- 1.50. 1890. g. U vezi s plaćanjem nekih radova za kazalište, dva spisa. *DN.*
- 1.51. 1890. g. Dva dopisa na njemačkom jeziku. *DN.*
- 1.52. 1891. g. Dozvola za gradnju kuće Novak. *DN, fasc. 1.*
- 1.53. 1891. g. Tri dopisa vezana za restauraciju krova iznad pozornice. *DN.*
- 1.54. 1892. g. Dva dopisa oko projekta za restauraciju kazališta. *DN.*
- 1.55. 1895. g. Molba Kazališnom društvu da se Muzikalnom društvu ustupi jedna loža u kazalištu. *DN, fasc. 1.*
- 1.56. 1895. g. imenuju se predstavnici koji će sudjelovati na sastanku Kazališnog društva. *DN.*
- 1.57. 1896. g. Luigi Boglich - traži se održavanje plesa. *DN, fasc. 1.*
- 1.58. 1898. g. Elisa Boglić rođena Desecco - oko vlasništva lože u kazalištu.
- 1.59. 1898. g. Simone Desecco oko vlasništva dijela lože u kazalištu koje može koristiti njegov nećak.
- 1.60. 1899. g. Kazališno društvo (predsjednik Vjekoslav Boglić) traži od Općine da smije povisiti strop Kazališta, po nacrtu poduzetnika Antuna Marchia, odobrenom od ing. Emila Stocka - nacrt priložen. Dozvoljeno 1899. g. *MF, 3A.*
- 1.61. 1899. g. Moli se dozvola za muzičku priredbu u kazalištu. Primjećuje se da se kazalište daje samo ponekima za plesove i slično, a za javnu upotrebu ne. Smatraju da je muzička priredba neopasna i da je za opće dobro. *MF, 3A.*
- 1.62. 1899. g. Lauro Machiedo traži dozvolu za muzikalnu priredbu u svrhu dovršenja puta Sv. Frane. *MF, 3A.*
- 1.63. 1899. g. Vittorio Bezzacola iz Hvara traži policijski nadzor za održavanje deset recitala s marionetama u sali Karković. *MF, 3A.*
- 1.64. 1883., 1884., 1888., 1889., 1908. g. Devet dokumenata na njemačkom jeziku. *DN, fasc. 1.*
- 1.65. 1899. g. Članovi Kazališnog društva se slažu da se za potrebe uređenja kazališta prodaju dvije lože koje su na raspolaganju. *DN.*
- 1.66. 1899. g. Traži se od kazališnog društva da se za uvažene političare ustupi glavna loža. *DN.*
- 1.67. 1899. g. Traži se dozvola za glazbenu priredbu u kazalištu. *DN.*
- 1.68. 1900. g. Vladi u Zadru na njemačkom jeziku. *DN, fasc. 1.*
- 1.69. 1900. g. Tri dokumenta na njemačkom jeziku. Kazalište je od 1808. do 1900. služilo za javne svrhe. *DN, fasc. 1.*

- 1.70.** 1900. g. Upravi hvarskog kazališta - traži se jedna loža na ulazu u parter nasuprot pozornice za „političke autoritete“. Traži se loža koja od nastanka kazališta služi Kazališnom društvu da ugoste predstavnike vlasti ili uvažene ličnosti. Vlada to zaslužuje, jer je uvijek štitila i zagovarala intelektualni razvoj hvarskog stanovništva. Hvali se restauracija izvršena u kazalištu i povezuje sa Higijeničkim društvom, koje je pod pokroviteljstvom Cara, a koje bi također htjeli uživati u kazališnim priredbama. Naglašava se da se traži velika društvena loža. *MF, 3A.*
- 1.71.** 1900. g. Ponovno otvaranje kazališta i planovi za feštu sv. Prospera. Kazalište se naziva „tempio dell’ arte“. *MF, 3A.*
- 1.72.** 1900. g. Ponovno otvaranje kazališta - dva dokumenta. *MF, 3A.*
- 1.73.** 1900. g. 400 fiorina za popravak kazališta. *DN.*
- 1.74.** 1900. g. Ing. Emilio Štok za kazalište - projekt.
- 1.75.** 1900. g. Konstatira se da su radovi na uređenju kazališta izvedeni 1890.g. *DN.*
- 1.76.** 1903. g. Krsmanović - upravitelj dramskog društva traži sredstva za rad. *MF, 3A.*
- 1.77.** 1906. g. Pravilnik Kazališnog društva, talijansko-hrvatski. *MF, 3A.*
- 1.78.** 1906. g. Dostavljen Pravilnik Vladi u Zadru. *MF, 3A.*
- 1.79.** Oko 1900. do 1906. Priredbe koje su se davale u kazalištu i imena domaćih glumaca. *MF, 3A.*
- 1.80.** 1908. g. Bosiljevac pita dozvolu za plesove tijekom karnevala. *MF, 3A.*
- 1.81.** 1908 g. Dostavnica Bosiljevcu. *MF, 3A.*
- 1.82.** 1909. g. ? Nacrtno kazališta. *DN, fasc. 1.*
- 1.83.** 1912. g. Konstatira se da se pod kazališta spustio i da prostor nije upotrebljiv za plesove zbog sigurnosti ljudi. Općina uputila Kazališnom društvu. *MF, 3A.*
a. Zabranjuje se rad kazališta zbog spuštanja poda kazališta. *DN.*
- 1.84.** 1921. g. Kazalište dolazi pod upravu Općine. *AB. MF, 3.*
- 1.85.** 1921. g. Mala povijest nastanka kazališta, vjerojatno kada se raspalo Kazališno društvo. *MF, 3A.*
a. 1923. Dr. Vjekoslav Boglić piše općinskom načelniku Aveliniju o događajima prilikom otvaranja kazališta 1900.g., za vrijeme svojega predsjedanja Kazališnim društvom. *DN.*
- 1.86.** 1925. g. S jedne strane pismo Ministarstvu za pomoć, s druge strane diletantsko društvo hrv. Sokola - plakat za priredbu „Zaćarani ormar“ 1912. g. *MF, 3A.*
- 1.87.** 1933. g. Sresko načelstvo Hvar daje dozvolu društvu „Strossmayer“ da može održati predavanje. *MF, 3A.*
- 1.88.** 1936. g. Prosvjetno društvo „Strossmayer“ obraća se Općini za restauraciju pozornice, koja je u lošem stanju. *MF, 3A.*
- 1.89.** 1936. g. fotokopija „Spisa odbora za popravak hvarskog kazališta“. *MF, 3A.*
- 1.90.** 1937. g. Proračun troškova za pregradnju i uređenje pozornice općinskog kazališta u Hvaru. *MF, 3A.*

- 1.91. 1951. g. Troškovnik planiranih radova u kazalištu. *MF, 3A.*
- 1.92. 1963. g. Postavljanje maske od lesonita na fasadu loža u kazalištu. *MHB.*
- 1.93. 1977./78. g. William H. Allison - korespondencija u vezi izrade nacrtu kazališta. *MHB.*
- 1.94. Rukopis - opširna povijest hvarskog kazališta u 19. i 20. st., vjerojatno od R. Bučića. *DN.*
- 1.95. Prijepis nekih dokumenata kojim je Kazališno društvo tražilo od Općine 1895.g. pravo uknjižbe na kazalište. *DN.*

RESOURCE OF HVAR'S HISTORICAL THEATRE: AN ANALYTICAL INVENTORY OF ARCHIVE DOCUMENTS RELEVANT TO THE HVAR THEATRE

Summary

Since its very beginnings, the Hvar Heritage Museum has invested great efforts in the maintenance and presentation, and especially in the restoration needs of Hvar's Arsenal and Theatre. This work has resulted in a collection of artefacts, artworks, drawings, books, photographs and other types of documentation in one Theatre Resource.

One much-appreciated result of this work was the exhibition "Hvar's Arsenal and Theatre - Continuity and Renovation", mounted in the Arsenal Galley in 2003, then in the Conservation Office in Split, the Ethnographic Museum in Zagreb and the ARS Gallery in Milan. The exhibition was staged under the patronage of the Croatian Office for UNESCO, in cooperation with the Croatian Ministry for Foreign Affairs, the Ministry for Public Works, the Ministry of Culture, Hvar Town, the Split-Dalmatian County and Hvar Town's Tourist Association, and mounted by the Hvar Heritage Museum. The exhibition curator was Mirjana Kolumbić. The material was prepared by: Dr. Marin Zaninović and Mithad Kozličić, academician Tonko Maroević and Nikola Batusić, Goran Nikšić, architect, and Egon Lokošek, Nives Lokošek, engineer; professors: Mirjana Kolumbić, Milan Lakoš, Veljko Barbieri, Tin Kolumbić and Miroslav Katić.

The aim of the exhibition was to present the past history and present state of this historic building, and to promote the need for its restoration, which has been achieved. From that time to the present day the restoration of the building has been in process. The Theatre's Archive Resource was created from documents from the location Small Resource (Mali fondovi 3A), the Boglić-Bozić Archive in Hvar, the Đino Novak Archive and the Bučić Archive in Hvar. The Resource was formed between 2007 and 2011, and contains material dating from the 17th to the 20th century. The documents are written mainly in Italian and Croatian, although there are some volumes of documents in German as well.

The Theatre Resource has been brought together and stored by the aforementioned curator. Besides the archive material which we present as an inventory below, the Resource also contains 2. Plans and drawings; 3. Manuscripts; 4. Books from the Bučić Resource and the Hvar Heritage Museum; 5. Libretti from the Bučić resource and the Hvar Heritage Museum; 6. Posters, brochures, invitations; 7. Photographs; 8. Artefacts and artworks.

All the aforementioned resources, except that of the photographs, have been stored and catalogued. The photographic archive consists of 950 items and is in the process of being catalogued.